

معرفی زن در کتب درسی دوره انتدابی (۱۳۶۸) • جایگاه زن در قوانین کیفری ایران: مهرانگیز کار • وقتی پدر ظرف می‌سوید و مادر پنجرگیری می‌کند؛ ترجمه نزهت صباح‌نژاد • افراد در چه سی ازدواج می‌کنند؟؛ محمود شهابی • زن قاطع، در رفتار، در گفتار؛ ترجمه زهره زاهدی • ماه شرف خانم، شاعرة عفیفة جمیله مردانه: سیدمحسن سعیدزاده • سفر اسکندر به شهر زنان: زهره نوروزی صحنه • ترکهای پوست، مشکل ماههای آخر بارداری • نگاهی به نمایشگاههای خط و نقاشی زنان

رپورتاژ

مشاور روابط عمومی و تبلیغات

تلفن ۰۲۰۳۷۷

- مشاوره تبلیغاتی، فروشگاهی، آموزشی، صنعتی، تبلیغاتی، آموزشی و مستند به طریقه ۵۰۳
- تهیه و تولید انواع فیلم های صنعتی، تبلیغاتی، آموزشی و مستند به طریقه ۵۰۴
- ملیمتری، ۱۶ ملیمتری و ویدئویی
- ساخت انواع تیزر های تلویزیونی و آنونس های سینمایی
- تبلیغ داری و تهیه اسلامی صنعتی، تبلیغاتی و آموزشی
- مکالمه ای انواع برونوور، کاتالوگ، پوستر و سریال
- انجام کلیه آموزه های مربوط به چاپ و لیتوگرافی
- انجام کلیه آموزه های مربوط به دکوراسیون و تزیینات نمایشگاهها و پروژه های صنعتی داخل و خارج از استور
- صنعتی و اجرای انواع هدایای تبلیغاتی
- مکالمه ای و اجرای انواع های صنعتی و عمرانی
- ساخت انواع ماکت های صنعتی و عمرانی

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

زنان

سال دوم شماره ۱۳ خرداد و تیر ۱۳۷۲

پاد و اندیشه امام،
در سالگرد رحلت آن بزرگوار
پایدار باد

زنان نشریه‌ای است اجتماعی که یک بار در ماه منتشر می‌شود

گزارش و

۲

خبر:

۱۳

دومین نمایشگاه بین‌المللی گل و گیاه:

۱۶

چایگاه زن در قوانین کفری ایران: مهرانگیز کار

۲۶

نگاهی به اولین نمایشگاه زنان خوشنویس: پروین حیدری نسب

۳۳

تحول در مینیاتور، پای صحبت سودابه بهارلو: فیروزه شریفی

۵۰

نقش هنر: سیامک افشار، سپیده خانلوبکی

۲۹

کرم شکلات:

۳۰

بستی ایتالیایی: بهناز صفائی

۳۲

گلستانی ساده و کوچک برای خانه: مجتبه شهناز

۴۰

سفر اسکندر به شهر زنان: زهره نوروزی صحنه

۴۱

فرشته خانه: ویرجینیا ول夫، ترجمة علی خراصی فر

۵۱

سبدهای خالی (شعر): نازنین نظام شهیدی

۵۶

ماه شرف خانم، شاعرة عفيفة جميلة مردانه: سیدمحسن سعیدزاده

۳۷

معرفی کتاب:

۳۸

وقی پدر ظرفی شوید و مادر پنچر گیری می‌کند: دکتر گیل کالیتز، ترجمه نزهت صباح‌نژاد

۴۴

افراد در چه سنی ازدواج می‌کنند؟: محمود شهابی

۵۲

زن قاطع، در رفتار در گفتار: لین. ز. بلوم، ژوان پرلمن، کارن کوبورن، ترجمه زهره‌زاده

۶۰

ترکهای پوست، مشکل ماههای آخر بارداری: پریسا کامیدلیس، ترجمه ندا سهیلی

۶۲

حقوق

۲۶

تجاهی

۳۳

تحول

۵۰

نقش

۲۹

کرم

شکلات

۳۰

بستی

۳۲

گلستانی

۴۰

سفر

۴۱

فرشته

۵۱

سبدهای

۵۶

ماه شرف

۳۷

معرفی

۳۸

وقی

۴۴

افراد

۵۲

زن

۶۰

ترکهای

۶۲

جدول

- صاحب امتیاز و مدیر مستول: شهلا شرکت
- مدیر داخلی: رضا انتخاری
- طراح گرافیک: کورش پارسانزاد
- طرحهای این شماره: باسم الرسام
- امور شهرستانها: محسن آسیابچی
- امور مشترکین: شکوه اردلانی
- حروفچینی کامپیوتر: صدیقه کردی داریان
- چاپ متن: صنوبر
- چاپ رنگی: هادی
- صحافی: شاهد
- نقاشی روی جلد: تقیه شهدادی
- شماره سریال بین‌المللی: ۴۰۵۴ - ۱۰۲۱

زنان در زمینه فعالیتهای فرهنگی، هنری، آموزشی و خدماتی آگهی می‌پذیرد.

زنان در ویرایش و کرناه کردن مطالب آزاد است.

مطلوب ارسالی بازگردانه نمی‌شود.

حقوق چاپ، انتشار و نقل مطالب، طرحها و عکسها برای مجله زنان محفوظ است.

License Holder & Editorial Director:
Shahla Sherkat

Zanaan is a Persian-language journal published monthly.

Each issue contains articles and reports related to the women's problems.

۶۹ همراه با پیچیده‌تر شدن جوامع و پیدایش سازمانها و نهادهای اجتماعی جدید، بسیاری از وظایفی که تا پیش از آن توسط نهاد خانواده انجام می‌شد، به این نهادها محل گردید. یکی از این وظایف، تعلیم و تربیت کودکان می‌باشد که پس از شکل‌گیری نهاد آموزش و پرورش، بخشی از آن رسمی به این نهاد واگذار گردیده است. امروزه آموزش و پرورش در تمامی کشورها همدوش خانواده، به عنوان یک سازمان رسمی، وظیفه آموزش و تربیت کودکان و انتقال ارزشها و هنجرهای اجتماعی به آنان را بر عهده دارد.

از آنجا که ذهن انسان در سنین کودکی مانند لوحی است خالی که می‌توان هر نقشی را بر آن حک کرد، لذا این نهاد در شکل‌بخشیدن به ساختار فکری و باورهای کودکان از اهمیت به سزاپی برخوردار

جایگاه زنان در اجتماع می‌باشد. زن ایرانی در این سالها کوشید تا با بهره‌گیری از تحولات عمیق اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه از قالب نمایشی بودن و نقش ثانوی داشتن که میراث گذشته بود خارج شود. با وجود این هنوز برای دستیابی به حقوقی برابر با مردان راهی دراز در پیش دارد. لذا نحوه معرفی سیمای زن در کتب درسی دوره ابتدایی از اهمیت خاصی برخوردار است. از این رو محتواهای کتب درسی این دوره را مورد بررسی قرار دادیم. در این بررسی سعی شده بدون پیش‌داری و با استفاده از روش‌های علمی معتبر، نحوه معرفی زن در کتابهای درسی دوره ابتدایی را نشان دهیم و قصد مقایسه نتایج این بررسی را با واقعیت‌های موجود اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور نداشتیم. با وجود این نتایج این طرح می‌تواند اطلاعات لازم

است. در این راستا یکی از ابزارهای مهم، کتابهای درسی است، بنابر این باید در تدوین کتب درسی و تنظیم محتوای آنها نهایت دقت و ظرافت را مبذول داشت. در این میان کتابهای درسی دوره ابتدایی از حساسیت خاصی برخوردار است. هرگاه محتواهای کتب درسی منعکس کننده واقعیت‌های ارزش‌های موجود نبوده و جنبه ذهنی داشته باشد، از یکسو انتقال مفاهیم و دروس به دانشآموزان دشوار می‌شود و از سوی دیگر موجب سلب اعتماد آنان از نظام آموزشی و در نهایت از کل نظام اجتماعی خواهد شد که یکی از عوارض آن بروز تعارض و دوگانگی در شخصیت کودکان است.

پژوهشی از مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی
گروه علوم اجتماعی اسفند ۱۳۷۰

را در اختیار خوانندگان جهت یک مقایسه بی‌طرفانه فراهم سازد.
امید است با تأیید و حمایت مستولان ذیربیط بتوانیم در آینده این تحقیق را ادامه داده و بررسیهای کاملتری در این زمینه و در سایر ابعاد، در محتواهای کتابهای درسی به عمل آوریم.

در پایان لازم است از سرکار خانم دکتر نیک‌چهره محسنی به خاطر راهنمایهای ارزنده و مؤثرشان در تهیه این گزارش سپاسگزاری شود. ۶۹

موضوع مورد بررسی

موضوع مورد بررسی، بررسی نحوه معرفی نقش و سیمای زن در کتابهای درسی پنجم پایه دوره ابتدایی (فارسی، ریاضی، علوم تجربی، تعلیمات اجتماعی، تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی)، در سال ۱۳۶۸ است.

هدف تحقیق

هدف تحقیق شناسایی ویژگیهای فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی منتب به زن در کتابهای درسی دوره ابتدایی با ترجیه به تحولات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی چند

دهه اخیر، به ویژه در سالهای پس از انقلاب ۱۳۵۷ در موقعیت زنان در نظر گرفته شده است.

روش تحقیق

در این بررسی، روش تحقیق استفاده از تکنیک تحلیل محتوا (كمی و کیفی) در بررسی ساختار تصویری - کلامی کلیه کتب درسی دوره ابتدایی و نیز نقش مرد، به عنوان واحد سنجش جهت مقایسه با نقش زن است. کلیه کتب درسی پنج پایه دوره ابتدایی شامل ۲۳ جلد کتاب درسی تحت عنوان فارسی (پنج جلد)، ریاضی (شش جلد)، علوم تجربی (پنج جلد)، تعلیمات اجتماعی (سه جلد)، تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی (چهار جلد) است.

وابدرا روی نمره هایی از کتب مورد نظر مطالعاتی انجام شد و این نتیجه به دست آمد که

آخر بررسی مشاغل در کتب درسی دوره ابتدایی نشان می دهد که اکثریت قریب به اتفاق مشاغل خارج از

منزل (۸۹/۷ درصد) به مردان و تنها ۱۰/۳ درصد از آنها به زنان اختصاص داشته است، در مقابل کلیه مشاغل داخل منزل به زنان تعلق می یابد.

آخر قابل توجه است که تنها در کتب فارسی پایه پنجم، اسمی خاص مربوط به زنان به کار برده شده (آن هم فقط دو مورد) و در سایر پایه ها مطلقاً اشاره ای به اسمی خاص زنان نشده است.

مشخص نبوده، صورت مسائل ریاضی به عنوان واحد متن در نظر گرفته شده است. و چنان که توضیح داده شد یک تصویر، یک اسم و یک عنوان شغل به عنوان «واحد ثبت» در نظر گرفته شده است.

«واحدهای ثبت و شمارش» در این بررسی یکسان است بدین معنا که هر بار اسمی در رابطه با جنسیت در یک واحد متن تکرار شده به همان تعداد برای آن اسم فراوانی شمارش شده است با این فرض که تکرار اسم نشانه تأکید بر جنسیت است اما در مورد شمارش تصاویر بر حسب مقولات موضوعی پنجمگانه اقتصادی، اخلاقی و خانوادگی و... صرفنظر از تعداد تصاویر، هر تصویر تنها یکبار با ترجمه به نقش غالب زن یا مرد در آن شمارش شده است.

موضوعات تحلیل

«تصویر» در این تحقیق عبارت است از

معرفی زن در کتب درسی دوره ابتدایی ۱۳۶۸

آخر بررسی اسمی مردان و زنان در کتب درسی دوره ابتدایی اجتماعی گواه آن است که اولاً اسمی به کار رفته بیشتر در زمینه شناختی بوده و پس از آن مقوله ملی و میهنی بیشترین درصد اسمی به کار رفته را به خود اختصاص داده است که در این زمینه مطلقاً به اسمی زنان اشاره ای نشده است.

آخر بررسی اسمی عام و خاص مردان و زنان در کتب فارسی بیانگر آن است که اسمی عام مردان دو برابر بیش از اسمی عام مربوط به زنان به کار برده شده است. در مورد اسمی خاص، این تفاوت بد ۲۶۷ برابر می رسد.

کلیه نشایهای و عکس های مردان و زنان در کتب درسی دوره ابتدایی موضوع دیگر شامل «اسمی» مرد و زن به تفکیک عام و خاص می باشد. منظور از اسم عام در این تحقیق، نامهایی است که برای مردان و زنان معمولی به کار می رود مانند اکبر، طاهره و ... اسمی خاص در این تحقیق عبارتند از اسمی شخصیت های مذهبی، علمی، تاریخی و ادبی و... مانند حضرت محمد (ص)، حضرت فاطمه (س)، حضرت محمد (ص)، حضرت امیر المؤمنین (ع)، زکریای رازی، ولیر رایت و ... لازم به تذکر است نسبتها و روابط خویشاوندی (پدر، مادر، خاله و...) در این تحقیق به طور کلی جزء اسمی شمارش شده اند به استثنای جداولی که اسمی در آنها به تفکیک عام و خاص مورد مقایسه قرار گرفته اند.

منظور از «مشاغل» در این تحقیق، حرفه، مشغولیت یا مقامی است که زن یا مرد دارا بوده اند. مشاغل در این تحقیق به دو گروه زیر طبقه بندی شده است:

الف - مشاغل در خارج از منزل مانند آموزگاری، بنایی، مشاغل نظامی و... ب - مشاغل در داخل منزل مانند خانه داری و کارهای مربوط به خانه.

با ترجمه به هدف طرح معینی نهره معرفی نشود و سیمای زن در کتب درسی دوره ابتدایی علاوه بر مفاهیم نوشتاری صور دیگر انتقال مفاهیم، مانند تصاویر، اسمی و مشاغل مهم و قابل ترجمه می باشند. به همین جهت بررسی کمی و کیفی نقش زن در کتب دوره ابتدایی با توجه به سه زمینه فوق انجام گرفت. در این پژوهش واحدهای مورد بررسی از کل به جزء عبارتند از:

«واحد عنوان» شامل کتب درسی فارسی، ریاضی، علوم تجربی، تعلیمات اجتماعی، تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی،

«واحد بررسی» عبارت است از واحد عنوان بر حسب پایه تحصیلی، به عنوان مثال کتاب فارسی سال اول دبستان، کتاب فارسی سال دوم دبستان و غیره. که در مجموع پنج واحد عنوان، شامل ۲۳ واحد بررسی می باشد.

در این تحقیق هر یک از دروس یک واحد بررسی، یک «واحد متن» نامیده شده است. به عنوان مثال در کتاب فارسی سال دوم دبستان سال ۱۳۶۸ درس «حسنک کجا بای» ص ۳۶ یک واحد متن است. لازم به توضیح است که به جهت آنکه در کتب ریاضی، واحد متن

◀ مقوله‌های موضوعی

موقعیت کیفی زن و مرد در کتابهای دوره ابتدایی با استناده از تصاویر و اسمای در پنج مقوله رده‌بندی شده است:

«مقوله اقتصادی» که شامل کشاورزی، دامداری، مشاغل فنی و صنعتی و... است.

«مقوله اخلاقی و خانوادگی» که شامل ارزش‌های اخلاقی در خانواده و اجتماع و مسائل مربوط به روابط عاطفی و آموزش اعضای خانواده مانند برابری، برادری، پاکدامنی، احترام به پدر و مادر، رضایت والدین، استبداد والدین، موقعیت و پیروزی، جاهطلبی، فساد و... است.

«مقوله شناختی» شامل کسب دانش و یادگیری، حس کنجکاوی، اهمیت دانش، خلاقیت، اختراع، کشف، چگونگی مسائل علمی، روابط علت و معلولی و... است.

«مقوله مذهبی» شامل کلیه مسائل مذهبی، شخصیتها و آموزش‌های مذهبی از جمله آموزش قرآن، راهنمایی و ارشاد، نماز، روزه، کمک به مستمندان، شهادت، پیامبران و ائمه و... می‌باشد.

«مقوله ملی و میهنی» که شامل مطالب مربوط به عشق و علاوه به میهن، دفاع از وطن، حفظ سنن ملی، شناخت شخصیتها میهنی و

انقلابی، حکام و پادشاهان، غرور و تعصب ملی، راهپیمایی و تظاهرات برای پیروزی انقلاب اسلامی، نوروز، سیزده بدر و... است.

باية پنجم نزدیکتر می‌شود از درصد تصاویر زنان کاسته و در مقابل بر درصد تصاویر مردان می‌باشد.

۳ - ۱ - علوم تجربی

در بررسی تصاویر کتب علوم تجربی در پنج پایه‌های تحصیلی مشاهده می‌شود که درصد تصاویر مردان تقریباً سه برابر درصد تصاویر مردوه می‌شود. به طوری که در پایه پنجم، اکثریت قریب به افقاً (۹۵/۷ درصد) تصاویر کتاب، مربوط به مردان است. به عبارت دیگر، هر چه پایه‌های تحصیلی بالاتر می‌رود، درصد تصاویر مردان نیز افزایش می‌باشد.

در کتب فارسی دوره ابتدایی نقش ارائه شده توسط مردان در مقولات اقتصادی، شناختی، مذهبی و ملی و میهنی به مراتب پیشتر از زنان معکس شده و تنها در مقوله اخلاقی و خانوادگی نقش زنان بیش از مردان است.

بیشترین تفاوت بین نقش مرد و زن در مقولات اقتصادی و مذهبی نمایان است و کمترین تفاوت میان نقش آن دو در مقوله ملی و میهنی می‌باشد.

بررسی تصاویر در کتب فوق درخصوص مقولات اقتصادی، نشان می‌دهد که درصد تصاویر مربوط به مردان ۲۰ برابر درصد تصاویر زنان و در مقولات شناختی درصد تصاویر مردان حدود سه برابر درصد تصاویر زنان می‌باشد. و تنها در مقولات اخلاقی و خانوادگی درصد تصاویر زنان بیش از درصد تصاویر مردان است.

۴ - تعلیمات اجتماعی

بررسی تصاویر کتب تعلیمات اجتماعی در دوره ابتدایی حاکی از آن است که بیشترین درصد (۸۲/۴ درصد) تصاویر مربوط به مردان تصاویر مربوط به زنان است. به عبارت دیگر تصاویر مربوط به مردان نزدیک به پنج برابر تصاویر زنان می‌باشد که این تفاوت در پایه

۲ - ریاضی

بررسی تصاویر کتب ریاضی نشان می‌دهد که تصاویر مربوط به مردان حدود دو برابر تصاویر مربوط به زنان است. به علاوه در تمام پایه‌های تحصیلی نیز درصد تصاویر مربوط به مردان به مراتب پیشتر از تصاویر زنان می‌باشد.

بررسی تصاویر کتب ریاضی درخصوص مقولات پنجمگانه نشان می‌دهد که درصد تصاویر مربوط به مردان در مقولات اقتصادی و شناختی به مراتب بیش از زنان، در زمینه‌های ملی و میهنی برابر و در زمینه اخلاقی و

◆ تجزیه و تحلیل داده‌های مربوط به تصاویر مرد و زن در کتب درسی دوره ابتدایی

۱ - فارسی
بررسی تصاویر کتب فارسی دوره ابتدایی نشانگر آن است که درصد تصاویر مربوط به مردان در پنج پایه تحصیلی سه برابر درصد تصاویر مربوط به زنان می‌باشد. مقایسه درصد تصاویر زنان و مردان در هر یک از پایه‌های تحصیلی نشان می‌دهد که هر چه از پایه اول به

۴ به طور کلی از بررسی «تصاویر» کتب درسی دوره ابتدایی می‌توان چنین نتیجه گرفت که کتب تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی به نسبت بیشتر و کتب ریاضی به نسبت سایر کتب کمتر دارای فضای مردانه است.

۱ برسی اسامی در کتب تعلیمات اجتماعی در پایه‌های تحصیلی مختلف نشان می‌دهد که بیش از دو سوم اسامی مربوط به مردان است. با توجه به داده‌های موجود هر چه برا پایه تحصیلی افزوده می‌شود، درصد اسامی مردان به نسبت زنان افزایش می‌یابد.

۲ - ریاضی

بررسی اسامی موجود در کتب ریاضی دوره ابتدایی نشان می‌دهد که درصد اسامی مردان نزدیک به دو برابر درصد اسامی زنان است. نکته قابل توجه آنست که در کتب ریاضی برخلاف کتب فارسی، تفاوت قابل ملاحظه‌ای میان درصد اسامی مردان و درصد اسامی زنان به چشم نمی‌خورد. (از حداقل $\frac{2}{3}$ برابر تا حداقل $\frac{1}{1}$ برابر).

بررسی اسامی عام و خاص مردان و زنان در کتب ریاضی بیانگر آنست که اولاً در این کتابها اشاره‌ای به اسامی خاص چه برای مردان و چه برای زنان نشده است. ثانیاً درخصوص اسامی عام، درصد اسامی مردان حدود دو برابر درصد اسامی زنان است که این تفاوت در میان پایه‌های مختلف از $\frac{1}{2}$ برابر تا حداقل $\frac{1}{2}$ برابر در نوسان است.

بررسی اسامی موجود در کتب ریاضی بر حسب مقولات پنجگانه حاکی از آنست که اولاً در مقولات مذهبی و ملی و میهنه اشاره‌ای به اسامی مردان و زنان نشده و ثانیاً در زمینه‌های اقتصادی و شناختی درصد اسامی مردان بیش از درصد اسامی زنان و در مقابل در زمینه اخلاقی و خانوادگی درصد اسامی زنان بیش از درصد اسامی مردان می‌یابد.

◆ تجزیه و تحلیل داده‌های مربوط به اسامی مرد و زن در کتب درسی دوره ابتدایی

چهارم به حداقل خود می‌رسد ($\frac{6}{5}$ برابر). لازم به ذکر است که درس تعلیمات اجتماعی برای پایه‌اول و دوم دوره ابتدایی تدریس نمی‌شود.

بررسی تصاویر کتب علوم اجتماعی با در نظر گرفتن مقولات پنجگانه نشان می‌دهد که در زمینه اقتصادی کلیه تصاویر، مربوط به مردان بوده و در سایر زمینه‌ها به جز زمینه اخلاقی و خانوادگی نیز درصد تصاویر مردان به مراتب بیشتر از درصد تصاویر مربوط به زنان می‌باشد که این تفاوت به ویژه در زمینه ملی و میهنه به نسبت بارزتر است.

۵ - ۱ - تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی

بررسی تصاویر موجود در کتب تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی دوره ابتدایی گویای آنست که درصد تصاویر مردان بیش از پنج برابر درصد تصاویر زنان می‌باشد. مقایسه فوق در پایه‌های تحصیلی مختلف نشان می‌دهد که در همه پایه‌ها، درصد تصاویر زنان در مراتب بیش از درصد تصاویر زنان است، که این تفاوت در پایه چهارم به حداقل ($\frac{14}{14}$ برابر) و در پایه پنجم به حداقل ($\frac{20}{14}$ برابر) می‌رسد. قابل ذکر است که درس تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی در پایه اول دوره ابتدایی تدریس نمی‌شود.

در کتب تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی درصد تصاویر مربوط به مردان در تمامی زمینه‌ها بیش از درصد تصاویر مربوط به زنان است، این تفاوت در زمینه‌های اقتصادی، اخلاقی و خانوادگی کمتر و در زمینه مذهبی چشمگیرتر است ($\frac{22}{5}$ برابر). قابل ذکر است که برخلاف سایر کتب درسی، در کتب تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی حتی در زمینه اخلاقی و خانوادگی نیز درصد تصاویر مردان بیش از درصد تصاویر زنان است. به طور کلی از بررسی تصاویر کتب درسی دوره ابتدایی می‌توان چنین نتیجه گرفت که کتب تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی به نسبت بیشتر و کتب ریاضی به نسبت سایر کتب کمتر دارای فضای مردانه است.

بررسی اسامی عام و خاص مردان و زنان در کتب فارسی بیانگر آنست که اسامی عام مردان دو برابر بیش از اسامی عام مربوط به زنان به کار برده شده است. در مورد اسامی خاص، این تفاوت به $\frac{267}{147}$ برابر می‌رسد. به طور کلی هر چه پایه تحصیلی بالاتر می‌رود بر درصد اسامی خاص مربوط به مردان افزوده می‌گردد. قابل توجه است که تنها در کتب فارسی پایه پنجم اسامی خاص مربوط به زنان (آن هم تنها دو مورد) به کار برده شده و در سایر پایه‌ها مطلقاً اشاره‌ای به اسامی خاص زنان نشده است.

بررسی اسامی عام زنان در پنج پایه تحصیلی دوره ابتدایی نشان می‌دهد که هر چه از پایه اول به پایه پنجم نزدیکتر می‌شوند از درصد اسامی عام زنان به نحو چشمگیری کاسته می‌شود.

بررسی اسامی موجود در کتابهای فارسی دوره ابتدایی درخصوص مقولات اقتصادی، اخلاقی و خانوادگی، شناختی، مذهبی و ملی و میهنه حاکی از آنست که به جز در مقوله اخلاقی و خانوادگی، در تمامی زمینه‌ها، اسامی مردان به مراتب بیشتر از اسامی زنان تکرار شده است که این امر به ویژه در زمینه مذهبی قابل ملاحظه می‌باشد (حدود $\frac{25}{20}$ برابر).

پایه‌های پنجگانه ابتدایی نشان می‌دهد که درصد اسامی زنان از پایه دوم به پایه سوم به بیش از دو برابر افزایش یافته و پس از آن به تدریج کاهش می‌یابد.

بررسی اسامی عام و خاص در کتب فوق نشان می‌دهد که درصد اسامی عام مردانه حدود دو برابر درصد اسامی عام زنانه است در حالی که اسامی خاص مربوط به مردان ۲۳ برابر اسامی خاص مربوط به زنان به کار برده شده است، مقایسه اسامی خاص در پایه‌های پنجگانه تحصیلی نشان می‌دهد که درصد اسامی خاص مربوط به مردان (۹۹/۸ درصد) در سایر پایه‌ها مطلقاً اشاره‌ای به اسامی عام مردان و زنان نشده است. به علاوه اکثریت قریب به اتفاق (بیش از ۹۵/۰ درصد) اسامی خاص به مردان اختصاص داشته است.

بررسی اسامی در خصوص مقولات پنجگانه نشان می‌دهد که اولاً به جز در زمینه اخلاقی و خانوادگی، در بقیه مقولات اسامی مردان به مراتب بیش از اسامی زنان مورد استفاده قرار گرفته است؛ ثانیاً بیشترین تفاوت درصد اسامی به کار رفته مربوط به زمینه ملی و میهنی و کمترین تفاوت مربوط به زمینه اقتصادی است.

◆ تجزیه و تحلیل داده‌های مربوط به مشاغل مرد و زن در کتب درسی دوره ابتدایی

۱ - ۳ - فارسی
بررسی مشاغل زنان و مردان در کتب

بیش از دو سوم اسامی مربوط به مردان است. با توجه به داده‌های موجود، هر چه بربایه تحصیلی افزوده می‌شود، درصد اسامی مردان افزایش و در مقابل درصد اسامی زنان کاهش می‌یابد.

در بررسی اسامی عام و خاص به کار برده شده در مردم زنان و مردان در کتب تعلیمات اجتماعی مشاهده می‌شود که اولاً سهم اسامی خاص به مراتب بیشتر از اسامی عام می‌باشد ثانیاً به جز در پایه سوم که درصد اسامی زنان و مردان تفاوت قابل توجهی با یکدیگر ندارند، در سایر پایه‌ها مطلقاً اشاره‌ای به اسامی عام مردان و زنان نشده است. به علاوه اکثریت قریب به اتفاق (بیش از ۹۵/۰ درصد) اسامی خاص به مردان اختصاص داشته است.

بررسی اسامی مردان و زنان در کتب تعلیمات اجتماعی گواه آنست که اولاً اسامی به کار رفته بیشتر در زمینه شناختی بوده و پس از آن مقوله ملی و میهنی بیشترین درصد اسامی به کار رفته را به خود اختصاص داده است که در این زمینه مطلقاً به اسامی زنان اشاره‌ای نشده است. پس از مقوله ملی و میهنی، بیشترین درصد اختلاف اسامی را مقوله مذهبی دارا می‌باشد (حدود ۵/۰ برابر).

◆ ۵ - تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی
بررسی اسامی در کتب تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی در پایه‌های مختلف تحصیلی پیانگر آنست که درصد اسامی مردان پنج برابر درصد اسامی زنان است که این برتری در کلیه پایه‌ها به چشم می‌خورد. مقایسه اسامی زنان در

۲ - ۲ - علوم تجربی
بررسی اسامی در کتب علوم تجربی دوره ابتدایی در پایه‌های تحصیلی مختلف بیانگر آنست که در مقابل هر هشت اسم مرد، تنها به یک مورد اسم زن اشاره شده است، از مقایسه پایه‌های تحصیلی در کتب مذکور مشاهده می‌شود که در پایه اول تحصیلی، اسامی مردان دو برابر اسامی زنان و در پایه دوم تحصیلی اسامی مردان سه برابر اسامی زنان می‌باشد. در پایه سوم این نسبت به حداکثر خود (۲۴ برابر) می‌رسد و در پایه‌های چهارم و پنجم این نسبتها به نحو قابل توجهی کاهش می‌یابد.

بررسی اسامی عام و خاص در کتب علوم تجربی نشانگر آنست که اولاً در این کتب اسامی خاص به کار برده نشده است و ثانیاً درصد اسامی عام مربوط به مردان در کلیه پایه‌های تحصیلی به مراتب بیش از درصد اسامی عام مربوط به زنان می‌باشد. نکته قابل توجه آنست که در دو پایه دوم و پنجم هیچگونه اشاره‌ای به اسامی زنان نشده است.

بررسی اسامی مردان و زنان با توجه به مقولات پنجگانه در کتب علوم تجربی حاکی از آنست که اولاً اسامی به کار برده شده عملتاً در زمینه شناختی بوده که نسبت اسامی مربوط به مردان در این مقوله ۵/۰ برابر اسامی مربوط به زنان می‌باشد. نسبت اسامی مردان در زمینه اقتصادی دو برابر اسامی زنان است.

۴ - ۲ - تعلیمات اجتماعی
بررسی اسامی در کتب تعلیمات اجتماعی در پایه‌های تحصیلی مختلف نشان می‌دهد که

۱- بررسی مشاغل زنان و مردان در کتب فارسی دوره اول ابتدایی حاکی از آن است که درصد مشاغل مردان حدود هفت برابر درصد مشاغل زنان است. مقایسه درصد مشاغل در پایه‌های مختلف تحصیلی کتب فوق بیانگر آن است که با بالا رفتن پایه تحصیلی از درصد مشاغل زنان کاسته و بر درصد مشاغل مردان افزوده شده است به طوری که در پایه پنجم تحصیلی «صد درصد» کل مشاغل مربوط به مردان است.

۲- هر گاه محتوای کتب درسی منعکس کننده واقعیات و ارزش‌های موجود نبوده و جنبه ذهنی داشته باشد، از یکسو انتقال مفاهیم و دروس به دانشآموزان دشوار می‌شود و از سوی دیگر موجب سلب اعتماد آنان از نظام آموزشی و در نهایت از کل نظام اجتماعی خواهد شد.

مشاغل مردان و زنان متعلق به کتب تعلیمات دینی و فرهنگ اسلامی (۱۷/۵ برابر) و کمترین درصد اختلاف به کتب ریاضی (۴/۵ برابر) مربوط می‌شود.

بررسی نوع مشاغل مردان و زنان در کتب درسی مورد بررسی نشانگر آنست که آموزگاری تنها شغل خارج از منزل برای زنان عنوان شده در حالی که مشاغل خارج از منزل مربوط به مردان از تنوع به مراتب بیشتری برخوردار بوده است به طوری که ۲۷ نوع شغل را در بر می‌گیرد. از جمله مشاغل ذکر شده برای مردان می‌توان به مختروع، دانشمند، پژوهشک، نظامی، پاسدار، کشاورز، دامدار، آهنگر، ماهیگیر، راننده، پستچی، نانوا، نجار و... اشاره نمود، و این درحالی است که براساس داده‌های سرشماری سال ۱۳۶۵، درصد زنان در مشاغل علمی، فنی و تخصصی در نقاط شهری کل کشور، شش برابر مردان (۱/۶۰ درصد زن در مقابل ۱۰/۴ درصد مرد) و در نقاط روستایی درصد زنان در این گروه شغلی تقریباً سه برابر مردان (۲/۶ درصد زن در مقابل ۲/۶ درصد مرد) بوده است.

تذکر: جداول آماری این پژوهش که به دلیل حجم زیاد مطلب ار این مقاله حذف شده، در دفتر مجله موجود و برای علاقمندان قابل دسترسی است.

۱- علی اسلامبولچی مقدم	۲- کلا
۳- رثنا جوبه	۴- فریبا زمانی
۵- ناهید مکنون	۶- حسن ملک
۷- شیدا نبی	

۴- ۳- تعلیمات اجتماعی
بررسی مشاغل مردان و زنان در کتب تعلیمات اجتماعی حاکی از آنست که درصد مشاغل مردان هشت برابر درصد مشاغل زنان می‌باشد. مقایسه مردان و زنان در پایه‌های مختلف تحصیلی نشان می‌دهد که همواره درصد مشاغل مردان به مراتب از درصد مشاغل زنان بیشتر بوده و این اختلاف درصد مشاغل زنان بیشتر خود می‌رسد (۲۲ در پایه پنجم به حداقل خود می‌رسد ۲۲ برابر).

فارسی دوره ابتدایی حاکی از آنست که درصد مشاغل مردان حدود هفت برابر درصد مشاغل زنان است. مقایسه درصد مشاغل در پایه‌های مختلف تحصیلی کتب فوق بیانگر آنست که با بالا رفتن پایه تحصیلی از درصد مشاغل زنان کاسته و بر درصد مشاغل مردان افزوده شده است به طوری که در پایه پنجم تحصیلی صدرصد کل مشاغل مربوط به مردان است.

۲- ۳- ریاضی

بررسی مشاغل نامبرده در کتب ریاضی دوره ابتدایی نشان می‌دهد که درصد مشاغل دینی و فرهنگ اسلامی در کتب تعلیمات مشاغل مربوط به مردان و زنان در پایه‌های مقابل هر ده شغل مربوط به مردان، تنها یک شغل به زنان اختصاص داشته است. مقایسه مشاغل مربوط به مردان و زنان در پایه‌های مختلف تحصیلی نشانگر آنست که اولاً درصد مشاغل مردان در تمامی پایه‌ها به مراتب بیشتر از درصد مشاغل مربوط به زنان بوده و ثانیاً در پایه سوم کلیه مشاغل به مردان اختصاص داشته است. به علاوه کمترین درصد اختلاف مشاغل مردان و زنان، مربوط به پایه پنجم است.

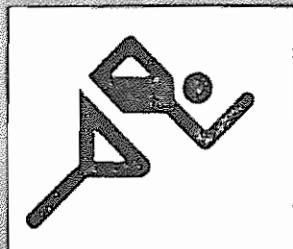
۳- ۳- علوم تجربی

بررسی مشاغل مردان و زنان در کتب علوم تجربی دوره ابتدایی بیانگر آنست که در مقابل هر ده شغل مربوط به مردان، یک شغل به زنان اختصاص یافته است. مقایسه مشاغل پایه‌های مختلف تحصیلی نشان می‌دهد که درصد مشاغل مردان و زنان از پایه دوم به پایه پنجم تغییر محسوسی نکرده است.

﴿اولین المپیادورزشی دانشجویان سراسر کشور﴾

روزهای ۲۹ و ۳۰ خرداد، میران و مژرانان تربیت بدنی دانشگاهها و مؤسسه‌های آموزش عالی برای بررسی مسائل فرهنگی، فنی و علمی این المپیاد در دانشکده عمران دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی گردید. امیدند در این گردهمایی قوه خانلو، ملیک کل تربیت بدنی وزارت فرهنگ و آموزش عالی، گزارشی از عملکرد ستاد برگزار در سال ۷۱ و ۷۲ پیان کردند و به مردمان از جمله تیمین اسلامیه و روزش دانشجویان طرح ورزش همگانی دانشجویان، تدریس اسلامیه و روزش و آینین ناسمه حنفی‌العلیم و اجرای مسابقات دانشجویی در کشورهای اسلامی برای خواهان و برادران در سال آن و تشکیل اجنبیه‌های ورزشی و طرح مدلله برآورد موزی ورزش و اقدام در سه زمینه خان دانشجویان اسلامی دانشجویی و مسابقات دانشگاهی اشاره کرد.

در این گردهمایی همچنین به طرح مسائل فرهنگی و فنی این دوره مسابقات پرداخته و تصمیمات انتخاب شد و در انتها قطعنامه‌ای در مورد مسائل ورزشی در سطح دانشگاهها فرایت شد و در آن از خدمات آقای دکتر مفرد و آقای دکتر معین قدردانی به عمل آمد.

﴿انتظار برای انتشار آخرین اثر سیمین دانشور﴾

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سر من بود.

انتظار می‌زفت تا این رمان تاریخ در نمایشگاه بین‌المللی کتاب، بـ علاقمندان اثار دانشور عرضه شود، اما هنوز از انتشار آن خبری در دست نیست. شایان ذکر است که «سوزشون» اثر مشهور دانشور برای بانزدهمین بار توسط انتشارات خوارزمی به زیر چاپ رفته است که شاید بکی از موارد نادر در تاریخ نشر ادبیات معاصر باشد.

همچنین مجموعه قصه «به کی سلام کنم» از سیمین دانشور برای ششمین بار توسط خوارزمی نشر شده است.

تا زمانی اثر نویسنده بزرگ معاصر، سیمین دانشور که «جزیره سرگردانی» نام دارد، در انتظار دریافت مجوز انتشار از سوی

﴿سومین مجموعه داستان میتو روی روانی پور منتشر شد﴾

از سوی انتشارات مروارید سومین مجموعه داستان میتو روی روانی پور با نام «سیریا، سیریا» منتشر شد. سیریا، سیریا شامل ۹ داستان است که حاصل اخرين سفر روانی پور به جزیره‌های هنگام و فرش است آثار گلستانه‌زی «لنسیا»، «ستگاهی شبستان»، «أهل خرق» و «دل مولاد» بوده است.

﴿فروزنه چهارم، بدون امتیاز﴾

بارداری و زایمان کارکران زن برای فرزند چهارم و بعد از آن از مرخص استحقاقی کارگر کسر خواهد شد همچنین هریه تکه‌داری فرزندان کارکران از در مرکز نگهداری. موضوع ساده ۷۸ قانون کار برای فرزند چهارم به عهده شود کارکر زن خواهد بود. بر اساس لائحة تنظیم خانواده و کنسل می‌شوند، تاریخ مذکور متولde می‌شوند، کما کسان از امتیازات مستقر برخوردارند. صورت جداگانه تعین و مطابق شدن تأمین اجتماعی از یمه شده دریافت می‌شود. این لائحة وزارت خانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پژوهشی، آموزش و پرورش، فرهنگ و ارشاد اسلامی و موظف کرد که در حدود وظایف و مسئولیت‌های خود در این زمینه بر تابعه‌های به اجرا برستند.

﴿کمیته بانوان انجمان فارغ‌التحصیلان دانشگاه صنعتی شریف تشکیل شد﴾

۱ - بررسی و تبیین نقش بانوان اخیراً فارغ‌التحصیلان دانشگاه صنعتی شریف اقدام به تأیییر متخصص در فعالیت‌های مثبت و سازنده اتفاقی. اجتماعی و تلاش این جمیعت تحت عنوان «انجمن فارغ‌التحصیلان دانشگاه صنعتی و حقوق» کردند.

۲ - بررسی مشکلات انتقال بانوان فارغ‌التحصیل در رشت‌های تخصصی و ملائک در جهت حدب پیش از اذان در مراکز کمیته

۳ - ایجاد ایجاد بخش «بانوان فارغ‌التحصیل دانشگاه صنعتی شریف» اقدام کردند. این کمیته اهداف خود را به شرح زیر اعلام

گردید: ۴ - تشویق بانوان فارغ‌التحصیل جهت ادامه تحصیل و کسب مدارج علمی بالاتر

۵ - برقراری ارتباط بین بانوان فارغ‌التحصیل جهت تبادل نظر و تجربه‌های اجتماعی فعال در مسائل زنان

اسکندر مقدونی از چهره‌های مشهور و شناخته شده تاریخ در جهان است. عشق به کشورگشایی و ولع و اشتهای سیری ناپذیر وی برای دیدن نادیده‌ها و آنچه که در جهان وجود دارد، او را حتی به دنبال آب حیات در ظلمات کشانید.

شخصیت اسکندر برای بسیاری از حماسه‌پردازان و داستان‌سرایان ایرانی نیز منبع الهام و آفرینش آثار ادبی و ماندنی شد و کسانی چون فردوسی و نظامی درباره او داستانها نگاشتند. نظامی کتابی مستقل به نام «اسکندرنامه» به نظم کثید و دهها شاعر چون سعدی و حافظ و... در شعرهایشان از او یاد کرده‌اند.

فلسفه زندگی او را که انسانش از کبر و غرور و حرص و آز شدید برای جهانگیری و جهان پادشاهی بود می‌توان در یک بیت بیان کرد:

نخواهم که جایی بود در جهان

که دیدار آن باشد از من نهان

بنا به گفته حکیم طوس، اسکندر در پی یکی از سفرهایش به شهر «هروم» می‌رود. فردوسی محل این شهر را در شمال شرقی آفریقا در حوالی زنگبار و کشور حبشه ذکر می‌کند. وی در حوالی این شهر با زنگیان روبه رو می‌شود. اصولاً فردوسی در داستانهای خود به امور خارق‌العاده و افسانه توجه دارد. او با اسب خیال اسکندر را از این سر دنیا به آن سر دنیا می‌برد و گاهی در جریان حوادث و تشریح و قایع و ترسیم آنها مبالغه می‌کند؛ فردوسی حتی جادوگری و نیروهای مافق الطبیعه را نیز در شاهنامه وارد می‌کند و با طرح این گونه مطالب حوادث را هیجان‌انگیزتر جلوه‌گر می‌سازد. مثل مواجه شدن اسکندر با جادوگران جادوگران در حوالی شهر «هروم».

شهر زنان و شگفتیهای آن

در شهر «هروم» فقط زنان زندگی می‌کرده‌اند. اداره کشور نیز به عهده زنان بوده است و هیچ مردی را به این شهر راه نمی‌داده‌اند و به واسطه رشادت و جنگاوری، زنان هروم برای تیراندازی و نبرد بهتر، پستان چیشان را از کودکی می‌بریده‌اند تا مانع کمان‌کشی و تیراندازی آنها نشود:

که آن شهر یکسر زنان داشتند
کسی را در آن شهر نگذاشتند
سوی راست پستان چو آن زنان
بسان یکی نار بر پرنیان

